Beantwoording nagekomen technische vragen Begroting 2027 (tweede set)

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
Nagekomen technische vragen fractie PVV				
16	Programma 1	30	"Er is in 2025 € 1,95 mln. van het Rijk ontvangen om de provinciale regietafels (PRT's) te versterken in onder meer hun nieuwe taak, ten aanzien van de verdeling van de opvangplekken in het kader van de Spreidingswet. Deze middelen zijn in 2026 besteed, hierdoor is de raming in 2027 € 1,95 mln. lager." a. Waaraan zijn deze middelen precies besteed? b. Wat is er precies voor dit geld gedaan?	Dit zijn Rijksmiddelen ten behoeve van de uitvoering van de Spreidingswet die via het provinciefonds verdeeld worden onder de 5 Brabantse regio's
19	WOO	191	"om de uitvoeringslasten te beperken, onderzoeken we of de huidige anonimiseringssoftware volstaat en of artificial intelligence kan ondersteunen bij het zoeken, vinden en selecteren van documenten". a. Wat is de huidige stand van zaken t.a.v. vindbaarheid en compleetheid van documenten? b. Wat is de huidige stand van zaken van voldoen aan WOO-verzoeken?	De status sinds de beantwoording van de technische vragen in juni 2026 is nog de actuele status. c. De beoogde rol van AI als het gaat om informatieverzoeken en Woo-verzoeken is ondersteunend bij het zoeken naar de gevraagde informatie. Zo heeft het provinciale Datalab in een Proof of Concept een eerste verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om met inzet van AI systeemoverstijgend te zoeken, te analyseren en op te schonen. Verdere verdieping en uitwerking is

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
			c. Wat zou precies de beoogde rol van AI zijn als het gaat om informatieverzoeken en woo verzoeken?	noodzakelijk voor het verder bepalen van de gewenste koers en om tot daadwerkelijke inzet van een AI-oplossing binnen de organisatie te kunnen komen.

Nagekomen technische vragen fractie Christenunie-SGP

30	Programma 7		Voedseltransitie & plantaardige eiwitten • Wat is de onderbouwing voor de streefwaarde van 60% plantaardige eiwitten in 2030, en welke beleidsinstrumenten worden ingezet om dit te realiseren? • Hoe wordt voorkomen dat deze transitie leidt tot marktverstoring of onevenredige druk op veehouderijsectoren? • Welke monitoringmechanismen worden gebruikt om het consumptiepatroon te volgen?	• De streefwaarde van 60% plantaardige eiwitten en 40% dierlijke eiwitten is gebaseerd op een combinatie van gezondheids-, milieu- en klimaatdoelen. Het provinciale beleid om de doelstelling te realiseren is gericht op innovatie (bv via precisie fermentatie), ketenontwikkeling (via programma Plant Protein Forward), ondersteuning van boeren (via BodemUp, agrarische experimenteerlocaties), stimulering van regionale plantaardige eiwitketens (bv regiodeal West-Brabant/Land van Altena project 'van boer tot bord") en gedragsverandering bij consumenten (bv via deelname BEANMEAL). • De transitie wordt gekoppeld aan verduurzaming van de dierlijke sector, bijvoorbeeld via emissiereductie, kringlooplandbouw, hogere toegevoegde waarde en verbetering van dierenwelzijn. Marktverstoring wordt vooral voorkomen door een geleidelijke invoering, stimulering van innovatie en nieuwe

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				verdienmodellen, in plaats van door abrupte productiebeperkingen. • De belangrijkste bron voor het meten van de verhouding tussen plantaardige en dierlijke eiwitten in het voedingspatroon is de Voedselconsumptiepeiling van het RIVM. Hiermee wordt periodiek vastgesteld hoeveel eiwitten Nederlanders consumeren en uit welke bronnen deze afkomstig zijn. Daarnaast is nog van belang de jaarlijkse Eiwitmonitor van WUR, waarin wordt gekeken naar het aanbod van eiwitproducten in Nederlandse supermarkten.
31	Programma 7		Uitbreiding peulvruchtenareaal • Wat is de agronomische onderbouwing voor de groei van 445 ha naar 4750 ha peulvruchten? • Welke grondsoorten in Brabant zijn hiervoor geschikt, en welke risico's (bodemstructuur, ziekten, waterbeschikbaarheid) zijn geïdentificeerd? • Hoe wordt de afzetmarkt voor deze peulvruchten geborgd?	• De agronomische onderbouwing bestaat uit stikstofbinding, minder kunstmestgebruik, verbetering van bodemkwaliteit, meer gewasdiversiteit, een bijdrage aan biodiversiteit en klimaatdoelen en ondersteuning van kringlooplandbouw. De haalbaarheid van de sprong van 445 naar 4.750 hectare hangt echter sterk af van de economische perspectieven en de ontwikkeling van afzetketens. • De agronomische kansen liggen vooral op Brabantse klei-, zavel- en goed beheerde zandgronden. Een risico vormt de droogte op zandgronden en bodemverdichting. Ook de relatief lage en wisselende opbrengsten vormen momenteel een van de grootste belemmeringen voor

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				grootschalige uitbreiding van peulvruchten. Dit risico hangt samen met weersomstandigheden/klimaatverandering, ziekten en de beperkte praktijkervaring ten opzichte van traditionele akkerbouwgewassen. • Dit gebeurt door in te zetten op ontwikkeling van regionale/korte ketens (bv 'van Boer tot bord", PPF), vergroten van consumptievraag (bv BEANMEAL) en aansluiting zoeken bij (nationale) ontwikkelingen als het gaat om groeiende markt voor plantaardige eiwitten en lokale eiwitgewassen (via Provinciaal Eiwitnetwerk NL).
32	Programma 7		Natuurinclusieve en biologische landbouw • Welke financiële instrumenten worden ingezet om de transitie naar natuurinclusief boeren (van 150 naar 500) en biologische landbouw (van 3,2% naar 15%) te ondersteunen, en hoe verhouden die zich tot de dalende programmalasten vanaf 2029? • Wat is de definitie van "natuurinclusief" die de provincie hanteert, en hoe wordt dit gecontroleerd?	Hiervoor zetten we € 30 miljoen investeringskrediet in voor de Beleidsregel grond voor natuurinclusieve landbouw. Dit is conform de wens van uw Staten en is toegelicht in onze Statenmededeling van juni 2026 Statenmededeling van juni 2026. Daarnaast nemen wij bijvoorbeeld de kosten op ons van de coaches Natuurinclusieve landbouw die agrariers helpen. Ook betalen boeren onder voorwaarden een relatief gunstige pacht voor provinciale gronden. Verder krijgen deelnemers aan de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Veehouderij en in de toekomst de Biodiversiteits Monitor Akkerbouw een beloning voor hun prestatie. De Rijksoverheid stimuleert de omschakeling naar natuurinclusieve en/of biologische landbouw en is voornemens om daar financiële middelen voor beschikbaar te stellen. We gaan er derhalve vanuit dat er voldoende middelen beschikbaar komen.

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				Wat betreft de definities van natuurinclusieve landbouw verwijzen we u naar de Statenmededeling Voortgang beleid natuurinclusieve landbouw van 16 juni 2026
33	Programma 7		Bodem- en waterkwaliteit • Welke concrete bijdrage wordt verwacht van de Brabantse landbouw aan bodem- en waterdoelen, en hoe wordt deze bijdrage gemeten? • Hoe sluit dit aan op KRW-verplichtingen en provinciale bodemagenda's?	Onze ambitie van 500 natuurinclusieve boeren en 15 % biologisch areaal draagt bij aan de doelen t.a.v. water en bodem (programma 3 Water en Bodem). Bij deze extensievere vormen van landbouw worden namelijk minder inputs gebruikt. We kunnen de bijdrage vanuit Landbouw en Voedsel niet kwantitatief duiden. Vanuit beide programma's werken we intensief samen met de betrokken projectpartners.
34	Programma 7		Gemeenschapsinclusiviteit • Wat is de methodiek achter de tweejaarlijkse kwalitatieve rapportage over boeren-burger-overheid begrip? • Welke indicatoren worden gebruikt om "begrip" te meten, en hoe wordt bias voorkomen?	De methodiek gaat uit van schriftelijke reacties op vragen van de verschillende groepen: burgers, boeren, medewerkers gemeenten op basis waarvan een kwalitatief beeld wordt geschetst. In de rapportage worden de indicatoren toegelicht.
35	Programma 7		Samenwerking met ontwikkelingsmaatschappijen • Welke concrete innovatieprojecten worden uitgevoerd met BOM, AgriFood Capital, Rewin en Brainport Development? • Hoe wordt de effectiviteit van deze samenwerking gemeten?	Enkele Brabantse Ontwikkelmaatschappijen zijn betrokken bij een aantal projecten van het programma Landbouw en Voedsel. Midpoint en Brainport Development zijn niet actief betrokken bij agrifood activiteiten AFC is 1 van de 3 partner binnen het strategisch samenwerkingsverband Boerderij van de Toekomst

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				Zuidoostelijk Zand (BvdT ZOZ). Deze agrarische experimenteerlocatie BvdT ZOZ wordt zowel door het Rijk, door andere agr. experimenteerlocaties in Nederland, door ketenpartijen, als door partijen in het ZOZ gebied gezien als zeer waardevol. BvdT ZOZ heeft van het Rijk een meerjarige subsidie van 5 miljoen euro gekregen. Speerpunten zijn ontwikkelen van gebiedsbouwplan, ontwikkelen doelsturing op gebiedsnivo en het demonstreren van een 4-tal duurzame landbouwsystemen in de praktijk om te laten zien hoe we de doelen in de praktijk wel kunnen begalen. AFC krijgt van PNB een subsidie die de AgroProeftuin NOB mogelijk maakt. BOM is betrokken bij de Innovatiecoalitie Scale-Up Plant (gericht op de eiwittransitie en plantaardige innovatie in Brabant) Rol van BOM is het versnellen en opschalen van belangrijke partners en aanjagers binnen Het Plantbased Netwerk in West-Brabant. REWIN. Als regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) voor West-Brabant speelt REWIN een aanjagende en verbindende rol in de transformatie van de agrifood- en landbouwsector naar een duurzame, plantaardige en circulaire economie me focus op plantaardig, circulair en agritech.

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				BOM stopt met faciliteren van agritech (smartfarming) vanaf 2027. De verplichtingen van de BOM naar het project Agrobots 3 wordt overgenomen door een andere partij, mogelijk B'robotics. Het ecosysteemmanagement omtrent agritech wat de BOM voltrok wordt in de geest voorgezet door Agrifood Capital, welke voor het thema agritech een business developer en een programmamanager hebben aangenomen. De programmamanager wordt ook dossier houder van het project Next Tech Nature Farms, een project van Provincie Noord-Brabant, Agrifood Capital (penvoerder), B'robotics, Rewin, Regiodeal West-Brabant, VDBorne Campus, ZLTO, Greentechport, wat zich inzet voor ecosysteemische samenwerking en fragmentatie in agritech ontwikkelingen te voorkomen. PNB ziet dit als een majeur project om de ontwikkeling en adoptie van smart farming te versnellen. Het project is gefinancierd vanuit de Regiodeal Noordoost-Brabant met aanvullende financiering van €250.000 voor kosten om initiatieven uit het ecosysteem op te werken naar projecten. De BOM heeft de samenwerking met NTNF eenzijdig opgezegd. De effectiviteit wordt gemeten binnen project aan de hand van project-gedefiniëerde KPIs zoals het aantal deelnemende agrariërs, opgewerkte aantal projecten (met als voornaamste doel aansluitend aan uitvoeringsagenda en beleidsdoelen) en gebieden waar aan co-creatie wordt gewerkt.

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				De ultieme maatstaaf voor effectiviteit van deze innovaties is een gemeten reductie in ongewenste stoffen in het milieu zoals stikstofverbindingen en gewasbeschermingsmiddelen met behoud van een respectabel verdienmodel voor agrarische ondernemers.
36	Programma 7		Financiën & meerjarenraming • Welke projecten vallen weg na 2028, en welke blijven structureel? • Hoe worden boeren ondersteund wanneer middelen na 2028 substantieel lager zijn?	Programma 7, Landbouw & Voedsel beschikt over € 600.000, - aan structurele middelen. In de afgelopen keren is bij het bestuursakkoord voorzien in een hoger bedrag aan programmatische middelen. Nadat een nieuw budget bekend is, kunnen we -met het nieuwe bestuur- gaan bepalen welke activiteiten vanaf 2028 kunnen worden vervolgd, welke activiteiten worden afgebouwd en welke nieuwe activiteiten worden opgestart.

Nagekomen technische vragen fractie PVV Deel II

40	Programma 7	91	Het college wil vanaf 2023 tot 2030 een toename van 350 natuurinclusieve boeren. De nulmeting is in 2023 gedaan en was toen 150 boeren. Dit aantal is in 2026 niet tot nauwelijks gestegen. We zitten nu op bijna de helft van de periode met minimale tot geen stijging in de afgelopen 3 jaar. Wat is de verwachte toename van het aantal natuurinclusieve boeren in 2027, 2028 en 2029?	De inzichten m.bt. de definities voor natuurinclusieve landbouw beginnen pas recent vorm te krijgen en wat betreft dataverzameling is nog veel in ontwikkeling. U bent daar via Statenmededelingen over geïnformeerd, zie Statenmededeling Voortgang beleid natuurinclusieve landbouw van 16 juni 2026. We gaan er vanuit dat onze ambitie van 500 natuurinclusieve landbouwbedrijven nog steeds haalbaar is. We hebben op dit moment enkel zicht op natuurinclusieve melkveebedrijven en verwachten in 2027 zicht op natuurinclusieve akkerbouwbedrijven. De

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				verwachte toename in de komende jaren kunnen we niet kwantitatief duiden.

Nagekomen technische vragen fractie CDA

45	Energie	8	Op blz 8 staat dat de res regio niet vrijblijvend aangesproken wordt op het nakomen van afspraken. Wat voor consequenties worden daaraan gekoppeld dan als afspraken niet nagekomen worden	In het kader van de uitvoering van RES'en hebben wij een Governance uitvoering RES 1.0 opgesteld. Kortheidshalve verwijzen wij hiernaar.
48	Ruimte en Wonen	34	Hoever zijn gelden in de flexpoolregeling momenteel opgebruikt?	De rijksmiddelen uit de 1e, 2e en 3e tranche zijn volledig ingezet. Het betreft een bedrag van 15,5 miljoen euro. Daarnaast is 1,2 miljoen euro aan cofinanciering ingezet.
49	Ruimte en Wonen	34	Wat is de laatste stand van zaken mbt een landelijke subsidieregeling collectieve woonvormen? Komt er iets van de grond?	Het landelijk fonds coöperatief wonen is naar verwachting vanaf januari 2027 beschikbaar. De opzet van dit fonds is vooralsnog niet bekend. Nadere informatie is te vinden op de website Fonds Coöperatief Wonen maakt gezamenlijke woonprojecten mogelijk.
50	Ruimte en Wonen	34	Hoever is de uitwerking van de regeling die woning splitsen in het buitengebied mogelijk maakt?	Op dit moment is er geen provinciale regeling in voorbereiding die woningsplitsing in het buitengebied mogelijk maakt. Wel werkt de provincie aan een model dat kavelsplitsing in bestaand stedelijk gebied moet vereenvoudigen en faciliteren. Daarnaast biedt de regeling Maatwerk Omgevingskwaliteit mogelijkheden om, onder voorwaarden, woningen toe te voegen door middel van de aankoop van een titel. In het kader van het splitsen van woningen in het buitengebied is het enkel mogelijk om via deze maatwerkregeling, eveneens onder voorwaarden,

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				cultuurhistorisch waardevolle of karakteristieke woningen te splitsen waarbij de tegenprestatie zich uit in een halve titel.
51	Ruimte en Wonen	34	Er is fors geïnvesteerd in t zoet in Breda. Gaar dit project vertraging oplopen vanwege de netcongestie en hoeveel vertraging is dat?	Enexis heeft aangegeven dat voor 't Zoet (evenals voor de rest van Breda) momenteel geen transportcapaciteit meer beschikbaar is. Om 't Zoet toch te kunnen voorzien van elektriciteit wordt onderzocht of het mogelijk is om zelf elektriciteit op te gaan wekken. Op dit moment zit de stroomvoorziening voor 't Zoet nog niet op het kritieke pad maar het risico bestaat wel dat dit gaat gebeuren als de tijdelijke voorzieningen niet op tijd gereed zijn.
52	Ruimte en Wonen	38	Lopen er vanuit de provincie nu nog onderzoeken mbt powerport Moerdijk? Wat zijn dan die onderzoeken en wanneer zijn deze gereed? Waarom zijn er geen extra gelden in de begroting opgenomen voor powerport Moerdijk?	Het Rijk, verkent momenteel welke ontwikkelrichting voor Powerport Moerdijk passend en haalbaar is. Op basis daarvan wordt bepaald welke onderzoeken nodig zijn. Daarom zijn nog geen onderzoeken gestart en zijn er op dit moment geen extra middelen hiervoor in de begroting opgenomen. Wat wel is gereserveerd betreft € 5,5 miljoen (zie Statenvoorstel bij Begroting 2027). Hiervan bestaat uit €1 miljoen voor proceskosten. Dit gaat dan om inhuur en onderzoeken. Verder bestaat dit bedrag uit €4,5 miljoen wat begroot is voor enerzijds de risicoafdekking van de lopende verwerving van de percelen onder het gevestigde voorkeursrecht in de gemeente Moerdijk voor een bedrag van € 1,25 miljoen. En anderzijds, in lijn met de opdracht van PS over de Moerdijkregeling, is tijdens het BO Powerport van 1 december 2025 besloten om de

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				aankopen van de woningen tegen 100% van de marktwaarde uit te voeren. Dit creëert een hogere afslag bij verkoop en hogere uitvoeringskosten en rentelasten. Op het BO Powerport van 29 juni jl. is besloten dat de Moerdijkregeling in ieder geval wordt gecontinueerd in 2027. Met de huidige verdeelsleutel neemt de provincie 3/9, wat neerkomt op € 3,25 miljoen, voor haar rekening.
53	Ruimte en Wonen	39	Is er al een concept rapportage welke wij kunnen ontvangen over de gevolgen van de spitsafsluiting bij Breda en wat zijn de conclusies?	Eind november wordt de regionale evaluatie en het vervolg van de spitsmaatregelen bestuurlijk besproken. We hebben met de verschillende stakeholders afgesproken vooruitlopend op het bestuurlijke overleg niet op de inhoud in te gaan. Wel heeft gedeputeerde eerder aangegeven alleen als wegbeheerder stakeholder te zijn in dit proces. Daarnaast is provincie ook als concessieverlener OV bij dit dossier betrokken, OV maakt namelijk onderdeel uit van de regionale evaluatie.
56	Energie	82	U schrijft op blz. 82: "Naast deze meer technische en ruimtelijke insteek, zien we de energietransitie ook als een sociaaleconomische transitie. Zo zetten we ons in voor het stimuleren van energierechtvaardigheid om te voorkomen dat energie voor huishoudens onbereikbaar wordt." Kunt u een onderbouwing geven hoe de sociaaleconomische transitie zich heeft ontwikkeld de afgelopen jaren en hoe u verwacht dat deze zich verder zal ontwikkelen?	Deze vraag is – binnen het kader van technische vragen – door ons niet ambtelijk te beantwoorden.

Beantwoording nagekomen technische vragen Begroting 2027 – Statenvoorstel 09/26

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
57	Energie	85	U schrijft op blz 85 "Het energiesysteem wordt de komende jaren naar verwachting randvoorwaardelijk voor veel economische/maatschappelijke ontwikkelingen en daarmee sturend in plaats van volgend." Kunt u hier voorbeelden van geven?	Wij verwachten dat economische/maatschappelijke ontwikkelingen in de toekomst voor locatiekeuzes naar de gebruikelijke locatievoorkeuren (bereikbaarheid, grondprijs etc), ook gaan kijken naar de aansluitmogelijkheden op het energiesysteem. Bij twee mogelijk geschikte locaties, kan de voorkeur uitgaan naar die locatie waar er aansluitmogelijkheden zijn.
61	Bedrijfsvoering	125	Hoeveel ZZP-ers zijn momenteel nog werkzaam binnen de organisatie en wat is de verwachting van het aantal zzp-ers per 1-1-2027? Gaat er een voorziening getroffen worden voor de boetes als er nog zzp-ers werkzaam zijn per 1-1-2027?	*Hoeveel ZZP'ers momenteel actief bij de provincie.* Bij brief van 5 oktober 2026 hebben wij gereageerd op de vraag rond de ontwikkeling van de inzet van zzp'ers bij de provincie in de afgelopen acht jaar. Daarbij is toegelicht dat zzp'ers niet als zodanig worden geregistreerd in het SAP-systeem van de provincie. Wij hebben toen aangegeven dat er op peildatum 29-09-2026 49 ZZP'ers actief waren bij de provincie. Op peildatum 1 november 2026 zijn 54 zzp'ers door de provincie ingehuurd. De inhuurdesk van de provincie houdt de gegevens over de inhuur bij in een overzicht, waarin ook is vastgelegd of er sprake is van de inhuur van een ZZP'er. *Wat is de verwachting van het aantal ZZP'ers per 01-01-2027.*

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				Op dit moment kan geen betrouwbare prognose worden gegeven van het aantal ZZP'ers dat op 1 januari 2027 voor de provincie werkzaam zal zijn. De omvang van de inhuur is afhankelijk van de behoefte aan specifieke expertise en capaciteit binnen de verschillende programma's en organisatieonderdelen. Deze behoefte kan gedurende het jaar veranderen. Hierdoor kan het aantal zzp'ers op 1 januari 2027 niet betrouwbaar worden voorspeld. *Gaat er een voorziening getroffen worden voor de boetes als er nog ZZP'ers werkzaam zijn per 01-01-2027?* Er geldt geen verbod op de inzet van zzp'ers per 1 januari 2027. De provincie kan ook na die datum zelfstandig ondernemers blijven inhuren, mits de arbeidsrelatie voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en geen sprake is van schijnzelfstandigheid. Sinds 1 januari 2025 handhaaft de Belastingdienst weer actief op schijnzelfstandigheid. Wanneer achteraf wordt vastgesteld dat een arbeidsrelatie feitelijk als dienstbetrekking moet worden aangemerkt, kan dit leiden tot naheffingen van loonheffingen en, afhankelijk van de omstandigheden, tot boetes. Het enkele feit dat er na 1 januari 2027 zzp'ers voor de provincie werkzaam zijn, leidt dus niet automatisch tot naheffingen of boetes. Doorslaggevend is of de

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				arbeidsrelatie, gelet op de feitelijke omstandigheden, juridisch als zelfstandige opdracht kan worden aangemerkt. De provincie voert een terughoudend beleid uit t.a.v. inhuur (van onder andere ZZP'ers). Dit wordt alleen ingezet in geval van: - Vervanging ziekte of langdurig verlof (uitval collega) - Opvangen pieken (tijdelijke werkdruk) - Noodzaak om specifieke expertise in te zetten - Structureel werk dat in relatief korte tijd gaat verdwijnen - Evident tijdelijk werk (projecten, externe financiering, klussen) Belangrijke voorwaarde is, dat er op dat moment geen interne collega beschikbaar mag zijn die het werk zou kunnen opvangen. De duur van de inzet van een ZZP'er is gekoppeld aan wettelijke kaders en beschikbaarheid van middelen, en wordt gemonitord. Op dit moment ziet het college geen aanleiding om een specifieke voorziening te treffen voor eventuele boetes of naheffingen in verband met de inzet van ZZP'ers. De provincie beoordeelt arbeidsrelaties aan de hand van de feitelijke werkzaamheden en de wijze waarop de opdracht wordt uitgevoerd. De provincie treft maatregelen om risico's op schijnzelfstandigheid zoveel mogelijk te beperken. Bij verlenging van een opdracht en bij gewijzigde

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				omstandigheden wordt de arbeidsrelatie opnieuw beoordeeld. In onze overleggen met de accountant en de Belastingdienst is aandacht voor de monitoring van het inhuurproces. Waar nodig zorgen we voor aanscherping van het proces en de gehanteerde werkwijze. Indien uit de beoordeling van concrete arbeidsrelaties blijkt dat sprake is van een financieel risico, wordt dit beoordeeld aan de hand van de geldende financiële voorschriften en verslaggevingsregels. Daarbij wordt bezien of en in hoeverre dit aanleiding geeft tot het treffen van een voorziening.
65	Energie		Mbt net congestie graag per volgende actiepunt aangeven wat hier door de provincie aan gedaan is: • Het expliciet prioriteren van woningbouwprojecten bij schaarse netcapaciteit • Versnel de invoering van de tijdafhankelijke tarieven, waarom kan dit niet per omgaande? Wanneer dit niet kan ben zo snel mogelijk duidelijk over de tarieven en zorg dat de invoerdatum hard is zodat bedrijven en	• De provincie bepaalt niet wie een aansluiting krijgt. Dit wordt bepaald door de ACM via het maatschappelijk prioriteitskader. Dit kader zorgt ervoor dat projecten met een groot maatschappelijk belang voorrang krijgen op deze wachtlijst. • Energieleveranciers mogen nu al zelf hun tariefstructuur bepalen en bieden al dynamische contracten aan, waarbij de klant de actuele marktprijs voor elektriciteit betaalt, die per uur verschilt. Voor de netbeheertarieven introduceert de Autoriteit Consument & Markt (ACM) samen met regionale netbeheerders tijds- en

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
			huishoudens hier meteen op kunnen bij de ingangsdatum en er dus ook meteen ruimte ontstaat. o Stimuleer energieleveranciers om al zoveel in lijn met de nieuwe beleid stroom aan te bieden aan hun klanten	volumeafhankelijke tarieven voor kleinverbruikers (huishoudens en bedrijven met een aansluiting tot en met 3×80 ampère). Dit proces verloopt via zorgvuldige besluitvorming en consultatie, de provincie kan dit niet versnellen. Voor grootverbruikers op het landelijke hoogspanningsnet van TenneT zijn dergelijke tarieven al in 2025 ingevoerd. Naar verwachting gaan de tijdsafhankelijke tarieven voor grootverbruikers op regionale netten (Enexis) in per 1 januari 2028.
			• Het stimuleren van netbewust bouwen, waarbij wijken minder piekbelasting veroorzaken.	• Binnen de Brabantse Aanpak Netcongestie werken we aan een actieplan voor netbewuste nieuwbouw. Dit richt zich op handelingsmogelijkheden voor gemeenten om de elektriciteitsvraag van nieuwe woningen te verlagen, te spreiden en te sturen. De aanpak is nog in ontwikkeling.
			• Het netbewust bouwen zal de bouwkosten van een woning verhogen maar de maandlast van bewoner verlagen. Verhoog de betaalbaarheidsgrens met de investering welke er gedaan moet worden voor het netbewust bouwen. o Wij maken ons erg zorgen dat de volgend stapeling van eisen wordt welke de markt op	• Binnen de Brabantse Aanpak Netcongestie werken we aan een actieplan voor netbewuste nieuwbouw. Dit richt zich op handelingsmogelijkheden voor gemeenten om de elektriciteitsvraag van nieuwe woningen te verlagen, te spreiden en te sturen. De aanpak is nog in ontwikkeling.

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
			moet brengen, dit zal de 100.000 woningen verder uit het zicht brengen. • Zorg dat banken kopers van netbewuste woningen extra financieringsruimte geven (liefst gelijk aan de extra financiering), liefst een combi met een rentekorting zoals we ook bij de energielabel doen. • Het faciliteren van energiehubs waarin bedrijven en woonomgevingen lokaal energie kunnen delen. • Het versnellen van de toepassing van wijk- en buurtbatterijen.	• De provincie Noord-Brabant wil zelf €150 miljoen investeren in Nationaal Warmtefonds. Daarmee kunnen meer huishoudens een lening afsluiten voor energiebesparende maatregelen. Naar verwachting profiteren circa 13.000 Brabantse huishoudens van lagere energielasten. Provinciale Staten krijgen in november 2026 eerst de gelegenheid om wensen en bedenkingen mee te geven over het voornemen. Vervolgens nemen Gedeputeerde Staten een definitief besluit over de investering. • Vanuit de provincie hebben wij sinds 2025 het Stimuleringsprogramma Energiehubs uitgevoerd. Hierbij hebben we het financieel mogelijk gemaakt dat gemeentes samen met lokale partijen de mogelijkheden van een energiehub hebben onderzocht. Op dit moment zijn energiehubs overigens alleen mogelijk op bedrijventerreinen, komen beperkt tot stand en kennen een lange aanloopperiode. • Opslag valt onder de maatregelen 2 en 6 van de Brabantse Aanpak netcongestie: vergroten capaciteit en (netondersteunende) opslag, de scope daarvan is met name gericht op het tijdelijk ontlasten van het net door middel van onder andere

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
			• Het creëren van ruimte voor innovatieve oplossingen die de druk op het net verminderen en tegelijkertijd woningbouw mogelijk maken. Innovatieve technieken zoals energieopslag, batterijen en energiehubs worden door verschillende partijen genoemd als kansrijke oplossingen.	batterijen. • Zowel in de Crisisaanpak kritieke netdelen Noord-Brabant als in de Brabantse Aanpak netcongestie kijken we naar een pakket van (innovatieve) maatregelen om meer ruimte op het net te creëren. Deze aanpakken vormen een aanvulling op reeds lopende activiteiten. Energyhubs vallen niet onder deze scope. Energiehubs zijn een manier voor bedrijven om om te gaan met de gevolgen van netcongestie, door het bestaande net beter te benutten. Er zijn nog geen voorbeelden bekend waarbij door een energiehub extra woningbouw mogelijk is gemaakt.
67	Ontwikkelbedrijf		Wat zijn de concrete plannen voor de gronden welke eigendom zijn van de provincie in glastuinbouwgebied Deurne? Er is vanuit de agrarische sector belangstelling om daar een groen gas locatie te realiseren? Kan dit als optie uitgewerkt worden?	In maart 2026 hebben het college van B&W van gemeente Deurne en GS van provincie Noord-Brabant ingestemd met het onderzoeksrapport "Verdiepende verkenning scenariostudie glastuinbouwgebied Deurne" en de daarin opgenomen aanbevolen gefaseerde aanpak voor het gebied, waarbij: • Ongeveer de helft van het gebied (80 ha) wordt ingezet als ruilgrond voor beleidsopgaven in de omgeving; • Het overige deel in eerste instantie via voortzetting pacht in agrarisch gebruik blijft en beschikbaar wordt gehouden voor opvolgend gebruik.

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
				Provinciale Staten zijn hierover geïnformeerd via een statenmededeling. Ten behoeve van de ruilgrond wordt momenteel gewerkt aan een verkavelingsplan waaruit blijkt welke delen van het huidige glastuinbouwgebied idealiter voor het opvolgende gebruik beschikbaar gehouden worden en welke delen zich vervolgens lenen voor ruilgrond. De planning is dat dit verkavelingsplan begin 2027 gereed is. Wij zijn ermee bekend dat er belangstelling is voor deze glastuinbouwgronden om hier een groen gas opweklocatie te realiseren. In overleg met de gemeente wordt provinciaal ambtelijk en bestuurlijk de haalbaarheid hiervan bezien.
68	Mobiliteit		Klopt het dat de provincie Noord-Brabant momenteel geen toestemming verleent aan lokale ondernemers, verenigingen of andere initiatiefnemers om provinciale rotondes te adopteren en het groenonderhoud hiervan op zich te nemen? Zo ja, wat is hiervoor de reden?	Ja, alleen gemeenten kunnen rotonden adopteren. Initiatiefnemers worden als ze met provincie contact opnemen naar gemeente verwezen. Provincie en gemeente maken gezamenlijk afspraken over inrichting en onderhoud. Hierbij hoort een provinciale toets op verkeersveiligheid, denk hierbij aan de botsvriendelijkheid van een kunstwerk. Gemeente maakt vervolgens afspraken met initiatiefnemers. Adoptie is alleen mogelijk voor rotonden die in of nabij een bebouwde kom liggen.
69	Mobiliteit		Is het college bereid te onderzoeken onder welke voorwaarden lokale ondernemers of andere initiatiefnemers provinciale rotondes kunnen adopteren, bijvoorbeeld wanneer dit bijdraagt aan de verkeersveiligheid, een verzorgde uitstraling en lokale betrokkenheid?	Zie beantwoording vraag 69

Beantwoording nagekomen technische vragen Begroting 2027 – Statenvoorstel 09/26

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
70	Mobiliteit		Heeft het college signalen ontvangen dat de huidige uitvoering van het groenonderhoud langs provinciale wegen en rotondes leidt tot gevaarlijke situaties door onvoldoende zicht voor weggebruikers? Hoe wordt gewaarborgd dat bermen en hagen tijdig worden gemaaid of gesnoeid?	In het onderhoudscontact zijn functionele eisen opgenomen waaraan het areaal moet voldoen, zo wordt geborgd dat bermen en hagen tijdig worden gemaaid of gesnoeid. Indien er geluiden komen over gevaarlijke situaties als gevolg van niet tijdig uitvoeren van onderhoud, wordt er direct gehandeld/actie ondernomen.
71	Mobiliteit		Welke mogelijkheden zijn er binnen de huidige onderhoudscontracten om op locaties waar de verkeersveiligheid daarom vraagt extra maai- of snoeibeurten uit te voeren? Wie bepaalt of aanvullende werkzaamheden noodzakelijk zijn?	In het onderhoudscontact zijn functionele eisen opgenomen waaraan het areaal moet voldoen ook m.b.t. verkeersveiligheid.
72	Mobiliteit		Kan het college inzicht geven in de geschatte kosten van extra maai- en snoeibeurten langs provinciale wegen en rotondes? En in hoeverre kunnen deze werkzaamheden binnen de bestaande onderhoudscontracten en budgetten worden uitgevoerd?	De kosten zijn sterk afhankelijk de aard en omvang van de werkzaamheden en de frequentie ervan. De kosten van extra snoeiwerkzaamheden kunnen niet binnen de bestaande onderhoudsbegroting worden gedekt.
73	Mobiliteit		Is het college bereid om op locaties waar herhaaldelijk klachten worden ontvangen over slecht zicht door begroeiing, zoals bij de rotonde aan de Eerdsebaan (N622) in Eerde, te onderzoeken of structureel extra onderhoud of een andere groeninrichting noodzakelijk is?	Indien wij meerdere klachten ontvangen over dezelfde locaties, wordt daar door de provincie in gehandeld. Structureel extra onderhoud of een andere groeninrichting, is geen onderdeel van het huidige onderhoudscontract.

Toezegging commissie S&V (vraag fractie PRO) + aanvullende vragen PVV onderdeel Overhead

74	VBR		(naar aanleiding van Commissie Sturen en Verantwoorden): Waarom is de € 733 mln. voor de komende vier jaar als lasten ingerekend, terwijl daar nog geen beleid voor is? Volgens de	De wijze waarop we de post in te zetten begrotingsruimte weergeven in de begroting is niet gewijzigd. Deze manier van presenteren in de vorm van een stelpost bestaat al meerdere bestuursperiodes.

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
			vragensteller was het altijd goed beleid om eerst beleid te maken en daarna geld toe te kennen. Waarom is hiervan afgeweken?	De vrije begrotingsruimte (waaronder de knelpuntenbuffer), hierna vrije begrotingsruimte, wordt in het onderdeel Algemeen Financieel Beleid gepresenteerd als een last in de vorm van een stelpost. Op pagina 123 staat dit vermeld als in te zetten begrotingsruimte. Hiermee wordt hetzelfde bedoeld als de vrije begrotingsruimte. De middelen die hier worden gepresenteerd zijn feitelijk de vrije ruimte die PS nog beschikbaar heeft om (extra) middelen voor (nieuw) beleid beschikbaar te stellen. Besteding van deze middelen kan pas plaatsvinden nadat Provinciale Staten hierover een besluit hebben genomen. Daarmee blijft het uitgangspunt: 'eerst beleid, dan geld' geborgd. In het statenvoorstel worden de voorstellen toegelicht die ten laste van de vrije begrotingsruimte komen en wordt vervolgens de ontwikkeling van de vrije begrotingsruimte gepresenteerd.
75	Overhead		GS heeft op 22 september een niet-gedateerd '1e addendum financieel statuut' vastgesteld. a. Waarom dateert GS dergelijke stukken niet? b. Waarom is dit stuk geen eigenstandig document, maar een bijlage bij de begroting, en daarmee later onvindbaar? c. Waar kunnen PS de volledige integrale teksten inclusief het versiebeheer/aanpassingenhistorie van documenten	a. Door de vaststelling in GS krijgt het addendum een vaststellingsdatum mee. b. In de verordening is vastgelegd dat de Staten geïnformeerd worden over het beleid. De vorm hiervan is vrij. Omdat de consequenties van dit beleid vertaald zijn in de begroting, was informeren uiterlijk op het moment van voorleggen van de begroting noodzakelijk. Door de duidelijke relatie met de begrotingsstukken, is gekozen voor het

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
			die GS vanuit gedelegeerde bevoegdheden vaststelt, terugvinden?	informeren via een bijlage bij het Statenvoorstel van de begroting. c. Op pagina 208 van de begroting onder de algemene grondslagen voor begroting en jaarstukken is het beleid opgenomen, hierin vindt u tevens de link naar de laatst vastgestelde stukken. Hieraan wordt na vaststelling van de begroting in het vervolg tevens een link opgenomen naar het addendum.
76	Overhead		Volgens een antwoord op een technische vraag bij de begroting was de aanleiding voor het opstellen van dit op 22 september 2026 door GS vastgestelde addendum het voldoen aan de notitie Overhead. De notitie overhead dateert van december 2023. a. Waarom is er niet eerder beleid over overhead opgesteld? b. Indien nu pas wordt voldaan aan de notitie overhead dan voldeed de provincie dus niet bij de begroting 2025 en de begroting 2026, en ook niet bij andere P&C documenten. Wat betekent dit concreet voor die betreffende P&C documenten? c. waar in de begroting 2027 wordt precies gerapporteerd over de overhead? d. Waar zijn de overheadkosten in de financiële baten en lasten overzichten van begroting (en voorgaande begrotingen en jaarrekeningen) opgenomen?	a. Het beleid overhead werd eerder rechtstreeks via de begroting vastgesteld. Dit is niet meer hoe GS voornemens is financieel beleid vast te stellen, vandaar dat er een addendum door GS is vastgesteld. b. Nee, we voldeden eerder aan de notitie, alleen was de uitwerking minimaal. c. In bijlage 4c: Toedeling organisatiekosten (zie bijlagenbundel Begroting 2027)wordt gerapporteerd over overhead d. In de overige jaren wordt in bijlage 4a (zie bijlagenbundel Begroting 2027) gerapporteerd over overhead. In de jaarrekening wordt onder programma onderdeel algemeen financieel beleid en onder bijlage 11a. verdeling taakvelden over programma's gerapporteerd over overhead (zie bijlagenbundel Jaarstukken 2025)

Beantwoording nagekomen technische vragen Begroting 2027 – Statenvoorstel 09/26

Nr.	Onderdeel	Pag.	Vraag	Antwoord
77	Overhead		In het 1e addendum formuleert GS dat al het overige beleid over overhead onder artikel 4.7 lid 1 van de verordening financieel beleid zou vallen. a. Op basis waarvan concludeert GS dat precies? b. Kan onderbouwd worden waaruit precies blijkt dat het overheadbeleid geen bevoegdheid van PS zou zijn?	a. Op grond van 4.7. lid 1 en de toelichting op dit artikel. b. In de verordening zijn die bepalingen opgenomen waarover PS gaat, het overige wordt overgelaten aan GS. Dat is bepaald in artikel 4,7. Daarin heeft PS een niet limitatieve lijst opgenomen.

Beantwoording nagekomen technische vragen Begroting 2027 – Statenvoorstel 09/26
Antwoord op vraag 12 Overzicht van Leningen D met toelichting

294 Lening Havestrategie Moerdijk	Aan - en verkoop van woningen in de kern Moerdijk sinds 2015
426 Nuenen	Herprogrammeren bedrijventerreinen SGE
444 Tilburg	Ontwikkeling Gate2
463 Helmond	Ontwikkeling Automotive Campus
464 Geertruidenberg	bijdrage voor verwerving jachthaven Hermenzeil
476 Son en Breugel	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
477 Geldrop-Mierlo	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
478 Cranendonck	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
479 Waalre	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
480 Gemert-Bakel	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
481 Eindhoven	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
494 Eindhoven	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
497 Son en Breugel	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
500 Geldrop-Mierlo	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
501 Geldrop-Mierlo	Financiering ten behoeve van aanschaf zonnepanelen door particulieren
865 Oss	Project Duurzame Polder
893 Waalwijk (de Els)	aankoop winkel en kantoorpanden voor de herontwikkeling van winkelcentrum De Els
924 Moerdijk	Aan- en verkoop woningen i.v.m. Powerport tot en met 2027

Antwoord op vraag 14 specificatie van de obligaties en participaties

DE000BHY0GN0	BERLIN HYP AG 0,375% 22-250127	12.900.000,00
XS1180130939	COOP RABOBANK 1,375% 15-030227	32.930.000,00
XS2485152362	SWEDBANK AB 2,1% 22-250527	18.245.000,00
FR0013444304	HSBC 0,1% 19-030927	34.400.000,00
FR001400CMY0	BANQUE FEDERA.3,125% 22-140927	32.300.000,00
	Stand per 31-12-2026	130.775.000,00

De participatie Oiko Credit 421.019,00